

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in tožice v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47.61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLJUCNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE iz Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 8. septembra 1942-XX

Cena posamezni številki 0°60

Združenje denarnih in zavarovalnih zavodov

Te dni je bil v Ljubljani prvi občni zbor Združenja denarnih in zavarovalnih zavodov Ljubljanske pokrajine. Zborovanje je vodil predsednik združenja, prisotni pa so bili tudi inspektor dela ter strokovnjaki Pokrajinske zveze delodajalcev in združenja.

Predsednik je podal poročilo o delu združenja, ki je vzporedno z delom vladnih činiteljev posredovalo v vseh vprašanih normalizacije in ureditve denarnih in zavarovalnih poslov v pokrajini. Visokemu komisarju je predsednik izrekel zahvalo za njegovo delo v korist gospodarskega življenja in delovanja v pokrajini.

Zavarovalne dajatve sezonskih delavcev

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal,

smatrajoč za potrebno, da se zavarovalne dajatve sezonskim delavcem prilagodijo njihovem dejanskemu zaslužku in

po zaslišanju prizadetih sindikalnih druženj, naredbo, ki določa:

Zavarovalne dajatve sezonskim delavcem se računajo tako kakor za vse druge zavarovance, po mezdah, ki jih dejansko prejema, v smislu čl. 21. in 93. zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922.

Gospodarsko sodelovanje Italije z južnovzhodnimi deželami

Gospodarska aktivnost Italije v južnovzhodni Evropi se kaže v ustanovitvah raznih zastopstev in družb. Na Hrvaškem so številne italijanske velike tvrdke ustanovile svoje podružnice in samostojne družbe. Najnovejši taki ustanovi sta Tekstilna uvozna in izvozna družba v Zagrebu z glavnico 1 milijona kun, ki ima v svoji upravi vodilne predstavnike italijanske tekstilne industrije, ter Splošna petrolejska d. d., pri kateri so poleg italijanskega kapitala udeleženi tudi italijanski strokovnjaki. Glavnica italijansko-hrvaške petrolejske družbe, ki znaša zdaj 6 milijonov kun, se bo v treh letih podvojila.

Italijanska tekstilna industrija je dobro zastopana v Madžarski, Slovaški, Romuniji in Bolgariji in vse te dežele so med največjimi odjemalci izdelkov in polizdelkov italijanske tekstilne industrije. Domači tekstilni industriji Madžarske, Romunije in Bolgarije je italijansko sodelovanje v največjo pomoč. Za Madžarsko, Hrvaško, Romunijo in Bolgarijo je zelo važno tudi italijansko sodelovanje pri prometu in melioracijah, ker daje Italija na razpolago tudi preizkušene načrte in strokovnjake. Posebno važna sta v Bolgariji Italijansko-bolgarski institut za zboljšanje zemljišč in prevozna družba »Istok«. Družba Montecatini je v Bolgariji ustanovila svojo podružnico zaradi izvoza umetnih gnojil. V vseh južnovzhodnih deželah je tudi zelo živahna delavnost italijanskih zavarovalnih družb.

V Grčiji je bila nedavno ustanovljena podružnica italijanskega oskrbovalnega urada Fabrigherra, ki bo skrbela za pospeševanje blagovne izmenjave med Italijo in Grčijo.

Romunska zunanja trgovina in razvoji italijansko-romunskih trgovinskih odnošajev

V drugem delu svojega članka o romunskem gospodarstvu v reviji »L'Europa S. O.« (prvi del tega članka smo objavili v prejšnji številki »Trg. lista«) razpravlja Antonio Giordano zlasti o razvoju italijansko-romunskih trgovinskih odnošajev.

Uvodoma naglašja, da niso italijanski gospodarski interesi v Romuniji določeni le po možnosti italijanskih dobav Romuniji in prodaje italijanskih industrijskih izdelkov, temveč tudi od tega, s kakšno italijansko iniciativo se upoštevajo romunski kmetijski in industrijski problemi, zemljepisni položaj Romunije ter njeni odnosi do jugovzhodne Evrope ter trgov Levante. V tem oziru je treba zlasti omeniti važnost ustanovitve Transilvanije, ker nadzoruje sedaj Romunija zasedbo Odese znaten del morskega prometa po Črnem morju ter se s tem odpirajo tudi nove možnosti za aktivnost italijanskega trgovinskega ladjevja po Črnem morju.

Preden pa začnemo razpravljati v podrobnostih o vseh teh problemih, je dobro, da se ustavimo ob številkah, ki kažejo razvoj romunske zunanje trgovine v I. tromesecih 1940 in 1941.

	Romunski uvoz			
	1940	1941	1940	1941
iz	1000 q	1000 q	1000 q	1000 q
Nemčije	1.178	7.454	760	5.865
Italije	190	1.264	174	1.420
Bolgarske	50	18	63	57
Grške	62	203	2	31
b. Jugoslavije	286	102	103	150
Slovaške	10	15	5	12
Turčije	165	452	168	972
v celoti	2.994	15.108	1.490	9.225

	Romunski izvoz			
	1940	1941	1940	1941
v	1000 q	1000 q	1000 q	1000 q
Nemčijo	7.366	6.694	11.419	10.431
Italijo	3.546	1.877	2.667	1.857
Bolgarsko	510	331	376	238
Grčijo	1.211	755	2	1
b. Jugoslavijo	924	524	263	168
Slovaško	371	248	114	66
Turčijo	1.177	719	769	610
v celoti	31.188	20.495	19.000	15.952

Iz teh številk se vidi, da je romunska zunanja trgovina v letu 1941 nazadovala tako po količini kakor tudi po vrednosti. Kljub temu pa italijanski uvoz ni trpel, temveč je po vrednosti celo nekoliko napredoval. To pač jasno dokazuje, kako trden je naš položaj na romunskem trgu. Tem bolj pomembno je to, če upoštevamo, da se je precej zvišal nemški uvoz iz Romunije kljub nazadovanju nemških dobav, kar je predvsem posledica večjega izvoza mineralnega olja iz Romunije v Nemčijo. Ta izvoz je narastel od 270.000 ton v prvem tromesecju 1940, ko je tvoril 35 odstotkov romunskega izvoza v Nemčijo, na 940.000 v I. tromesecju 1941 ter s tem dosegel skoraj 90 odstotkov vseh nemških dobav v Romuniji. Nemčija ima glede prevoza romunskega blaga znatno ugodnejše stališče od Italije, ker se lahko poslužuje donavske poti, dočim se mora Italija posluževati samo železniškega omrežja, kar zelo podražuje prevoz, ki se je v prejšnjih časih razvijal skoraj izključno samo po morju.

Glede italijanskega uvoza pa

moramo upoštevati, da teži romunska tekstilna industrija za tem, da doseže doma zadostno proizvodnjo tekstilnih surovin, da bi bila na ta način neodvisna od uvoza iz tujine. Tu treba opozoriti, da je l. 1938 od vsega italijanskega uvoza v višini 139 milijonov lir odpadlo dobrih 50 milijonov lir, t. j. 40% na uvoz preje in tkanin. Če bi se Romuniji res posrečilo, da bi na tem polju postala neodvisna od uvoza, bi se italijanski uvoz precej zmanjšal. Ta možnost se sicer ne bi hitro uresničila, vendar pa je treba že sedaj misliti na to, da povečamo izvoz svoje mehanične, elektrotehnične in kemične industrije. Ne smemo pozabiti, da preživlja Romunija zgodovinsko dobo svojega gospodarstva. V preteklosti je temeljilo gospodarstvo življenje Romunije deloma na izkoriščanju kapitala plutokratskih dežel, danes pa hoče romunska vlada postaviti gospodarstvo dežele na drugo podlago, da se uveljavijo vse nacionalne energije. V ta namen bodo potrebna velika javna dela, ustvariti se bodo morali novi viri energije, izkoriščati vodne sile, racionalizirati pa se bosta morala tudi kmetijstvo in industrija. Vso v te namene potrebno množino materiala in strojnikov pa ne bosta mogla kriti romunska ali nemška industrija, ki ima čisto posebne interese na romunskem trgu, ter se zato odpirajo velike možnosti našim industrialcem.

V tem oziru bi mogli imeti določen vpliv že vpostavljeni italijanski interesi na romunskem trgu, ki so dosegli poseben razvoj v zadnjih letih z ustanovitvijo

družb Italo-Romena Strade, Foresta Italo-Romena, CIPAR, ki se bavi s predelovanjem in prodajo kmetijskih in živalskih proizvodov z glavnico 20 milijonov lir, ki jih je dala Danubiana, nadalje Distillerie di Cavarzere itd., RISA, ki se je ustanovila v Bukarešti z glavnico 2 milijonov lir, ki so jo do treh četrtin podpisali Italijani itd. Treba pa je upoštevati tudi posebno važno vprašanje komunikacij, ki morejo odločujoče vplivati na razvoj trgovine med Romunijo in Italijo. Tu omenjamo predvsem zgradnjo že tolikokrat priporočane avtoceste, ki bi vezala Jadransko morje s Črnim. Zvezati bi bilo nadalje treba s cevovodi pristanišča na Donavi in Savi s Fiume ali Triestom. Na drugi strani pa se je treba baviti tudi s povojno zamenjavo blaga med Italijo in Romunijo. Romunija bi mogla tvoriti temelj italijanske gospodarske ekspanzije na trge ob Črnem morju in severno vzhodne evropske trge.

Problem trgovinskih odnošajev z Romunijo ni torej le navadno vprašanje uvoza in izvoza, temveč dokaj širši. Odpirajo se nadalje tudi možnosti za uveljavljanje na romunskem trgu naše avtarkične proizvodnje, to tem bolj, ker je sorodstvo okusa med italijanskim in romunskim potrošnikom zaradi istih etničnih izvorov. Seveda pa moramo upoštevati tudi nove smerice romunske gospodarske politike, ki hoče skriti nabavo raznih luksuznih predmetov v tujini. Možnosti za povečanje italijanske trgovine so končno dane tudi s tem, ker dovoljuje Romunija precejšnje olajšave za italijanski uvoz.

Problemi belgijskega lesnega gospodarstva

Glavna težkoča, s katero se mora danes boriti belgijsko lesno gospodarstvo, je nemožnost uvoziti večje količine lesa. Finska in Švedska, ki sta bili prej glavni dobaviteljci, sta sedaj izključeni, ker so potrebne devize že izčrpane. Še najbolj ugodno kaže uvoz iz Slovaške, ki je že obljubila znatne količine lesa. Pri tem se bodo v prvi vrsti upoštevale tvrdke, ki svojih kontingentov iz leta 1941 še niso izčrpale. Poskusi, da bi se razvila kupčija s Hrvaško, so se dosedaj ponesrečili zaradi neurejenosti cen. Poleg tega pa zaenkrat še ni na hrvaškem trgu na razpolago večjih količin mehkega in trdega lesa. Več obljublja pogajanja, ki se vodijo z Madžarsko. Izgledi so tu, da bi se v bližnji bodočnosti mogel dobiti les iz Sedmograške, zlasti les iglavcev. Pravih zaključkov za ta les pa še ni bilo. Romunija je bila prej tudi dežela, iz katere je dobivala Belgija les, zlasti les za boje ter za stekleno industrijo. Trenutno pa je za ta uvoz premalo deviz na razpolago, a tudi prometne razmere ne dopuščajo večjega lesnega uvoza iz Romunije. Če izvzamemo manjše partije švedskega in finskega lesa, ki so v zadnjih mesecih še prišle v Belgijo, v prihodnjih mesecih ni pri-

čakovati večjih uvoznih količin, razen kar bo dala Slovaška.

Posebne važnosti je za Belgijo jamski les. Sečnja je bila določena na 175 odstotkov normalne sečnje. Da bi bili belgijski premogovniki vsaj za silo oskrbljeni z jamskim lesom, bi bilo potrebno 1.250.000 m³ jamskega lesa. Pri tem se smatra, da zadostuje en kubični meter jamskega lesa za izkop 20 ton premoga. Ker manjka jamskega lesa, je bila racionirana potrošnja drv za gospodinjstvo na 150 kg mesečno za vsako gospodinjstvo, kar je veliko pod normalno potrošnjo. Zalibog pa se je tudi izkazalo, da nimajo nekateri lesni proizvajalci in trgovci potrebne discipline (kar se kaže tudi v drugih sektorjih belgijskega gospodarstva). Samo na ta način se more razložiti, da se po ovinkih prodaja jamski les kot drva. Uradno je bila določena cena za jamski les na 290 frankov za kubični meter franko nakladalna postaja. Pri tem je bila določena cena za les na panju na 170 belgijskih frankov. Že meseca pa ni mogoče dobiti lesa po nižji ceni ko 220 do 230 belgijskih frankov, da cena m³ vagonskih pošilk franko nakladalna postaja presega 290 frankov. Premogovniki so zato v nevarnosti, da bodo zaradi pomanjkanja jamskega lesa mo-

rali zmanjšati svojo proizvodnjo. Zato je nujno potrebno, da se poskrbi za disciplino pri lesnih proizvajalcih in trgovcih in da se jamski les ne prodaja kot drva.

Italijanski paviljon na zagrebškem velesejmu

Pri 27. mednarodnem velesejmu v Zagrebu, ki je odprt od sobote, sodelujejo Italija, Nemčija, Bolgarija, Madžarska in Slovaška.

V italijanskem paviljonu, ki ga je uredila stalna italijansko-hrvaška gospodarska komisija, je prikazana izvedba ogromnih melioracij v Italiji z zanimivim, bogatim in nazornim gradivom, ki je vzbujalo veliko zanimanje tudi na razstavah v Sofiji in Plovdivu. Odlično je zastopana italijanska tekstilna industrija z vsemi svojimi panogami. Posebno dobro so opremljeni oddelki pletenin, perila in konfekcije, potem pa sledijo bogati oddelki stekla, strojev in orodja, kemičnih izdelkov, glasbil, radijskih aparatov ter tehničnih naprav. Vse razstave so odlične v pogledu tehnike, umetniškega okusa in nazornosti. V dveh manjših dvorinah je razstavljeno gradivo tujsko-prometne propagande in knjigarništva.

Poslovanje Zavoda za socialno zavarovanje

Iz poročila Zavoda za socialno zavarovanje za prvo polovico leta je razvidno, da znaša predpis prispevkov 22.82% zavarovane mezde in da pride od tega na bolezen 7, smrt 3, nezgodo 0.72, Borzo dela 1.4, Pokrajinskega delavskega zvezo 0.7 in na rodbinske doklade 10%. Za zavarovance Pokojninskega zavoda se ta delež zmanjša za 3 odstotke. Večini delodajalcev se predpišejo vse panoge prispevkov. Brez družinskih doklad se n. pr. računajo prispevki tobačni tovarni, mestni občini in okrog 3500 gospodinjstvom.

Po stanju dne 1. avgusta so prejemale 203 osebe starostne in onemoglostne podpore v skupnem znesku 10.292 lir. Blagajna za izplačevanje družinskih doklad je od začetka l. 1941, do 30. junija letos predpisala prispevkov za 9.3, pobrala pa za 6.5 milijona lir. Do konca junija je bilo izplačanih 4.36 milijona lir doklad, kar znese mesečno 727.000 lir.

Zavodovo zdravstveno službo opravlja v Ljubljani 23, v pokrajini pa 24 zdravnikov. Stroški za zdravlila so znašali 340.370 lir ali 9.26% predpisanih prispevkov. Uslužbencev ima zavod 284.

Trgovina v Nemčiji

Po uradnih podatkih je bilo v Nemčiji meseca maja l. 1939, v 833.000 trgovinah zaposlenih okrog 2.2 milijona oseb. Od vseh obrtnih, trgovinskih in industrijskih obratov šteje posamična trgovina 21% obratov, zaposlenih pa ima 9.5% vseh uslužbencev.

V državnem povprečju je za preiskrbo 1000 prebivalcev z raznimi potrebščinami na delu 28 oseb v posamični trgovini. Med posameznimi deželami so pri tem seveda znatne razlike.

Trgovina z živili ima 50% vseh trgovinskih obratov in 36% vsega osebja. Na drugem mestu je trgovina z oblačilnimi predmeti. V primerjavi z letom 1925, je bilo število trgovin manjše, število zaposlenih oseb pa precej večje.

Iz italijanskega gospodarstva

Italijansko-bolgarski zavod za melioracije in bonifikacije, ki je bil nedavno ustanovljen in bo imel svoj sedež v Sofiji, bo deloval pod vodstvom desetčlanskega upravnega odbora. V odboru bo 5 Italijanov in 5 Bolgarov, za pomoč pa bo imel ta odbor 8 strokovnjakov, ki bodo izbrani med najboljšimi iz obeh držav. Potrebna denarna sredstva bo dobival zavod od kmetijskih ministrstev obeh držav.

Količine slame za proizvodnjo celuloze cenijo v Italiji na 120.000 metrskih stotov. Iz teh količin se bo dalo pridobiti okrog 50.000 metrskih stotov celuloze.

Zadnji rok za prijave vinskega pridelka, ki jih morajo vinogradniki v desetih dneh po trgatvi predložiti o vinu in grozdju, je 20. novembra.

Drugi pregled italijanskega filma bo od 24. do 29. t. m. v Lugu, kjer se bodo zbrali predstavniki filmske umetnosti in industrije iz Italije in Švice. Predvajana bodo najboljša dela, ki so bila v zadnjem času pripravljena v italijanskih filmskih ateljih.

Tehnična hotelirska šola bo z novim šolskim letom odprta v Abbaziji. Obiskovali jo bodo slušatelji iz cele pokrajine, da se hotelirstvo vsestransko pospeši in modernizira.

Nove takse za prodajo alkoholnih pijač na drobno stopijo v veljavo z novim letom. Takse so različne po številu prebivalstva občin in po kategorijah gostinskih obratov. V občinah, ki imajo 25.000 do 100.000 prebivalcev, se plača za dovoljenje prodaje alkoholnih pijač za obrate luksuzne kategorije 800 lir, 1. kategorije 500 lir, 2. kategorije 350 lir, za ostale pa po 200 lir. V občinah, ki imajo 10.000 do 25.000 prebivalcev plačujejo vse kategorije po 180, v vseh manjših občinah pa po 150 lir.

Za tečaje tropičnega kmetijstva v Firenzi se je začelo vpisovanje 1. septembra. Tečaji so enoletni in dvoletni ter se v njih izvežbajo udeleženci v vseh panogah kmetijstva v tropičnih krajih.

Koncentracija v italijanski tekstilni industriji se je začela že l. 1930., a še pred nekaj leti je imela polovica tekstilnih obratov samo po 10 delavcev. Od l. 1939. pa koncentracija močno napreduje. V malih obratih je zdaj okrog 73 tisoč, v velikih pa nad 500.000 delavcev. Lastna proizvodnja tekstilnih vlaken je v zvezi s precejšnjimi zalogami surovin omogočevala Italiji, da je do lanske jeseni izhajala brez omejitev tekstilne proizvodnje in da izvažala tudi po uvedbi oblačilnih kart znatne količine tekstilnih izdelkov in polizdelkov predvsem v južnovzhodne dežele.

Vinska letina je bila v Italiji kakor v večini evropskih dežel v zadnjih dveh letih precej slaba. Od 43 milijonov hektolitrov v letu 1939. se je znižal vinski pridelek na 30 milijonov hl l. 1940. in na 31 milijonov hl lani. Letošnji vinski pridelek pa bo nad povprečjem zadnjih let in je vlada zaradi tega že odobrila olajšave pri prodaji starih vinskih zalog.

Pogozdovanje v Španiji

Zaradi prevelike sečnje so postali veliki predeli Španije nerodovitni. Obnovitveni program vlade generala Franca ima zato v načrtu tudi velikopotezno in načrtno pogozdovanje. Takšen načrt je tem bolj potreben, ker potrebuje špansko gospodarstvo velikanske količine lesa, ki ga je Španija v normalnih razmerah uvažala iz tujine. Ta uvoz pa je danes večinoma nemogoč in zato bi morala sedaj kriti svoje potrebe na lesu z dobavami iz lastnih gozdov. Tako bi morala dobiti papirna industrija ves potreben les iz domačih gozdov. A tudi lesovino, ki jo potrebujejo nove tovarne za umetna tkiva (nekateri si pomagajo z riževo slamo), bi morale dobiti tovarne iz istega vira. Zelo važna je tudi oskrba rudnikov z jamskim lesom, ker je zaradi pomanjkanja tega lesa proizvodnja rudnikov že precej nazadovala. Velikanske množine lesa zahteva nadalje vladni obnovitveni načrt. Tudi za povečanje španske trgovinske mornarice bodo potrebne velike količine lesa. Povečanje trgovinske mornarice pa je nujno, ker bo izvoz španskih produktov v bližnji bodočnosti mogoč le s španskimi ladjami. A tudi obalna plovba ima danes mnogo večji pomen. Za Španijo pa je tudi velike važnosti, da ima zadosti lesa za izdelavo zabojev, ker je sicer izvoz citron in pomaranč nemogoč.

Da se dobi za vse te namene potreben les, ne da bi bili ogroženi še preostali španski gozdovi, je edina rešitev v pogozdovanju. To se mora čim bolj pospešiti, kar pa more zadovoljivo izvesti samo država. Država je zato najprej določila cone, ki so za pogozdovanje najbolj pripravne (cestne zveze, uporabne možnosti, klima itd.). Takšne cone se nato proglašajo za cone lesnega gospodarstva («Zonas de Interes Forestal») in v teh conah se ustanove pogozdovne zadruge, ki jih podpira država finančno in tudi na druge načine. Takšne pogozdovne cone so se najprej ustanovile v rudarskih okrajih Asturije in Guipozcoa, kjer posebno važna industrijska podjetja potrebujejo veliko lesa. Pogozdujejo tu predvsem s hitro rastočimi pinus-vrstami. Druga pogozdovna cona se je ustanovila v provinci Huelva, kjer se nasajajo predvsem evkalipt ter drugi hitro rastoči listovci. Na zapadnih obronkih Sierre Nevade pa se pogozduje zlasti zato, da se tamkajšnjemu prebivalstvu, ki zelo trpi zaradi brezposelnosti, nudi zaslužek.

Nadaljnja naloga države je, da poskrbi za drevesnice in za ceste, ki bodo odprle nove gozdne pokrajine prometu. Država pa ustanavlja tudi žage oz. podpira industrije, ki ustanavljajo žage.

Privatna dvorazredna trgovska šola

Zbornice za TI (Pokrajinskega korporacijskega sveta)

v Trgovskem domu, Gregorčičeva 27

vpisuje vsako dopoldne za novo šolsko leto

Redni pouk se prične 1. oktobra

Nove kavčukove rastline

Mnoge industrijske rastline so se že preselile iz tropične v zmerniško klimo in tam tudi udomačile, zdaj pa je največje zanimanje za tako selitev kavčukovih rastlin. Vzrok tega zanimanja in prizadevanja ni samo splošno avtarkično stremenje, temveč tudi vedno večja važnost kavčuka ter velike ovire, ki so pri preskrbi nastale zaradi vojne. Industriji služi kavčuk šele od l. 1810., vulkanizirajo ga od l. 1839., a še pred nekaj leti je prevladovalo splošno mnenje, da je kavčuk produkt rastlin, ki uspevajo samo v tropični coni. Kavčuk se pridobiva iz rastlinskega mlečnega soka, ni pa s tem rečeno, da dajejo kavčuk vse rastline, ki imajo tak sok.

V Evropi je bila, kakor znano, Italija prva, ki je na svojih tleh udomačila važno kavčukovo rastlino. To je guayula (Parthenium argentatum), ki raste kot divje grmovje na planotah Mehike. Tam da ta rastlina od svoje teže 7%, v Kalabriji, Siciliji in Sardiniji pa 4% kavčuka.

Nemčija si je že nekaj let pred sedanjo vojno zgradila tovarne za

umetni kavčuk iz anorganskih tvarin, letos pa se je zavzela tudi za pridobivanje naravnega kavčuka iz novih kavčukastih rastlin. V Berlinu je bila ustanovljena družba »Pflanzenkautschuk-For-schungs- und Anbaugesellschaft« z nalogo, da prouči možnosti pridobivanja kavčuka iz primernih rastlin v Nemčiji in drugih evropskih deželah. V južnovzhodnih evropskih deželah skrbi za udomačenje in izkoriščanje kavčukovih rastlin nedavno že ustanovljena družba »Ost-Gesellschaft für Pflanzenkautschuk und Guttapercha m. b. H.«, ki ima tudi svoj sedež v Berlinu.

Pradomovina kavčukovega drevesa »heveje« je Južna Amerika, kjer pa je proizvodnja kavčuka prišla v zastoj ter sta prevzeli prvenstvo pri svetovni proizvodnji naravnega kavčuka Malaja in Nizozemska Indija z 80% svetovne proizvodnje. Z razširitvijo nasadov »heveje« je težko. Kavčukovo drevo rase le počasi in pretekla bi vrsta let, preden bi bili novi nasadi sposobni za pridobivanje kavčuka. Tako so prišle v veljavo razne rastline, ki imajo mlečni sok. Znanstveniki so jih preiskali nad 1000, a le pri nekaterih so ugotovili, da imajo v svojem soku primerne količine kavčuka.

Proizvodnja kavčuka iz guayule je v USA v zadnjih letih znašala okrog 4000 ton. Zdaj je določen kredit 44 milijonov dolarjev za ureditev nasadov guayule, ki naj bi v prihodnjih petih letih dajali 75.000 ton kavčuka. Če bi to tudi uspelo, ne bo odtehtalo zamujene proizvodnje sintetičnega kavčuka, pri kateri ima Nemčija velike uspehe.

Kavčuk dajejo nekatere rastline, ki spadajo v vrsto regratov. V Rusiji gojijo tri take vrste: kok-sagiz,

tav-sagiz in krim-sagiz. Prva vsebuje v korenini 10 do 17% kavčuka. L. 1939. so obsegali nasadi okrog 26.000 ha in od enega hektarja se je pridobilo približno 200 kilogramov kavčuka. Iz predelane soka se pridobiva tudi špirit. Prva vrsta uspeva v bolj vlažni, druga tudi v umetno namočeni zemlji, tretja pa ima to slabo stran, da ni odporna proti mrazu in da vsebuje manj kavčuka.

V francoskih kolonijah so pričeli pridobivati kavčuk iz raznih vrst volčjega mleka, ki rase divje v Severni Afriki na površini kakih 100.000 ha. Po poizkusih v laboratorijih v Casablanci so že našli primeren način pridobivanja kavčuka iz soka volčjega mleka. Če bo Francija izkoristila samo eno tretjino nasadov nove kavčukove rastline v Afriki, bo imela za svoje potrebe dovolj kavčuka.

Turčija se že dolga leta ukvarja s poskusi udomačenja raznih industrijskih rastlin ter posveča pri tem vso pozornost kavčukovim rastlinam. Antalyn na južni maloazijski obali je sedež instituta, ki dela take poskuse. Delo tega zavoda kaže bogata zbirka strokovnjaških razprav, ki je predvsem teoretičnega pomena, utemeljuje pa prepričanje, da se bo dal v mnogih krajih zmerne klime pridobivati kavčuk tudi iz raznih rastlin, ki zdaj še niso praktično spoznane za proizvajalce kavčuka.

Denarstvo

Zagrebska občina je dala zaradi pomanjkanja drobca v promet svoj papirnati denar po 1, 2 in pol kune. Skupno bo izdala tega denarja za 2 milijona kun. V kritje tega denarja je občina založila pri državni banki za 2 milijona kun bankovcev.

Lastniki bivših jugoslovanskih državnih vrednostnih papirjev morejo na Bolgarskem te papirje zamenjati za 4% bolgarske državne zadolžnice. Zamenjavo izvede Bolgarska narodna banka.

Med nemškimi in bolgarskimi deviznimi oblastmi je bil sklenjen sporazum o plačilu obveznosti iz blagovnega prometa pred 6. aprilom 1941. med Srbijo in Bolgarsko. Plačila se izvrše po osrednjem kliringu po predhodnem dovoljenju Srbske narodne banke.

Slovaška narodna banka je uvedla blagovna kreditna pisma, ki so zadolžnice trgovskih in industrijskih podjetij na njih blagovne zaloge. Blagovna kreditna pisma se registrirajo pri sodišču, Slovaška narodna banka pa bo rediskontirala za blagovna kreditna pisma.

Od začetka leta 1942. se je popolnoma ustavil uvoz zlata v Združene države Severne Amerike, ker je prenehal beg kapitala iz Evrope.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično sniži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete, Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Gospodarske vesti

Nova organizacija gospodarskih zbornic na Hrvaškem je sedaj končana in je trgovinski minister imenoval predsednike starim zbornicam. Za predsednika Trgovinske zbornice je bil imenovan Josip Mance, za predsednika Zbornice za denarništvo in zavarovanje Ferdo Pavković, za predsednika Obrtne zbornice Josko Dumić in za predsednika Industrijske zbornice inž. Radoslav Lorković.

Hrvatsko ministrstvo za rudnike in gozdove je dovolilo večji kredit za pogozdovanje v okolici Banjaluke.

Po poročilih iz Zagreba bodo kmalu končana dela na novourejeni cesti, ki vodi od nemške meje do Zagreba.

Med madžarsko in srbsko trgovinsko delegacijo je bil dosežen sporazum ter bo Madžarska dobavila Srbiji takoj 100 vagonov sladkorja, nadaljnje količine pa pozneje.

Žetev je v jugovzhodni Evropi že pospravljena, kakor poroča »Kärntner Zeitung«. List piše, da je žetev dobra in da bo mogoče nekaj presežkov izvoziti v druge evropske dežele.

V Romuniji bodo cene papirja zopet zvišane za 20 odstotkov.

Nemško-slovaška pogajanja bodo ta mesec. Glavni namen teh pogajanj je zopetna obnovitev slovaškega izvoza v Belgijo, Nizozemsko in Norveško.

Maksimalne cene za furnirje iz orehovega lesa je predpisala madžarska vlada. Cenik se je zelo težko sestavil zaradi velike razlike v kakovosti tega lesa. Sicer pa je na trgu zelo malo orehovega furnirja.

Izvoz oglja je madžarska vlada začasno ustavila, dokler se ne zagotove zadostne količine za domačo potrebo.

Madžarsko preskrbovalno ministrstvo je znižalo za celo vrsto predmetov pribitke, ki so bili dovoljeni v trgovini na drobno in na debelo. Z znižanjem pribitkov naj se doseže pocenitev teh predmetov.

Posebna gospodarska centrala se je ustanovila v Krakovem, ki bo nadzirala in vodila ves promet s papirjem, lepenko, papirnimi izdelki ter tiskovinami.

Nemško blago, ki izvira iz prostega prometa z nemškega carinskega ozemlja, je pri uvozu v vzhodne pokrajine (Ostland) oproščeno carine ter so mu dovoljene tudi davčne olajšave.

Svedska industrija lesenih hiš je zelo dobro zaposlena ter je dobila velika naročila tudi iz tujine. Cene lesenim hišam so v porastu.

V Franciji se je ustanovila s kapitalom 100 milijonov frankov družba, ki naj zagotovi Franciji samopreskrbo s celulozo. Družba bo sodelovala s podobno nemško družbo. Proizvodnja celuloze, ki se bo izdelovala tudi iz trsja, naj bi v prihodnjih treh letih dosegla 120.000 ton.

Sviciarski notranji dolg je zaradi vojnih izdatkov narasel koncem lanskega leta že na 4,6 milijarde šv. frankov. Da bi Švica lažje krila vojne izdatke, namerava vlada zvišati celo vrsto davkov, poleg tega pa uvesti 10% luksuzni davek.

Kako zelo je narasla cena ladjam, kaže naslednji primer, ki ga navaja »Das Reich«: v Londonu je bil prodan parnik, ki je bil že 15 let v službi, za 750.000 funtov, nov pa je veljal ta parnik samo 45.000 funtov.

Maksimalne prodajne cene za prodajalce mesa in mesnih izdelkov so uvedli 8. septembra v USA. Niso pa še maksimirane prodajne cene za živino, ki jo prodajajo trgovci.

Zahvala

O priliki smrti našega dragega sina, brata in svaka, gospoda

Staneta Jurčiča

se iskreno zahvaljujemo za vse izraze sožalja in sočustvovanja, ki smo jih prejeli v preteklih težkih dnevih. Enako se zahvaljujemo vsem, ki so se združili z nami v žalosti pri njegovi maši zadušnici.

Rodbini Jurčič, Sušterič

Da più di 25 anni - Že več ko 25 let

i Rimedi Heumann vengo usati con mirabile successo e con soddisfazione dai consumatori. Fate anche Voi una prova e domandate il listino presso la

se sredstva Heumann uporabljajo s čudovitim uspehom in v zadovoljstvo odjemalcev. Poskusite enkrat tudi Vi in zahtevajte cenik pri

S. A. Heumann
MILANO, Via Stilicone 39